

УДК 330.34:502.131.1:339.9

Ольшанська О. В., д.е.н., професор,
Козіков К. О., здобувач освіти другого
(магістерського) рівня вищої освіти,
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

ІМПЕРАТИВИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Посилення глобальної економічної нестабільності суттєво змінює підходи до формування сучасних моделей розвитку держав та міжнародних економічних систем. Світова економіка функціонує в умовах багаторівневих кризових процесів, що охоплюють фінансову, енергетичну, екологічну, технологічну та соціальну сфери. Геополітична напруженість, кліматичні ризики, порушення міжнародних ланцюгів постачання, нестабільність енергетичних ринків і прискорена цифровізація формують нову конфігурацію глобального економічного середовища. У таких умовах концепція сталого розвитку перетворюється з довгострокової стратегічної цілі на необхідну умову забезпечення економічної стійкості та конкурентоспроможності [1-5].

Сучасні економічні системи дедалі більше орієнтуються на формування моделей розвитку, здатних поєднувати економічну ефективність, соціальну стабільність та екологічну безпеку. Саме тому імперативи сталого розвитку стають ключовими орієнтирами трансформації міжнародної економіки. Йдеться не лише про екологізацію виробництва чи скорочення негативного впливу на довкілля, а про комплексне переосмислення принципів функціонування глобальної економіки, фінансових ринків, виробничих систем та міжнародної економічної взаємодії. Одним із визначальних імперативів сучасного розвитку є структурна модернізація економіки на основі інновацій та цифрових технологій. Технологічна трансформація охоплює практично всі сфери економічної діяльності та формує нову модель глобальної конкуренції. Штучний інтелект, цифрові платформи, автоматизовані системи управління, аналіз великих масивів даних та цифрові інфраструктури стають основою підвищення продуктивності, оптимізації ресурсів та забезпечення адаптивності економічних систем. У сучасних умовах цифровізація виступає не лише чинником технологічного розвитку, а й інструментом забезпечення економічної стійкості в умовах нестабільності. Водночас глобальні виклики посилюють значення екологічної

складової економічного розвитку [3-5]. Кліматичні зміни, деградація природних ресурсів та екологічні катастрофи формують довгострокові ризики для функціонування світового господарства. Все це стимулює країни та міжнародні корпорації до впровадження моделей низьковуглецевого розвитку, розвитку відновлюваної енергетики та ресурсоефективних виробничих систем. У результаті формується нова економічна логіка, у межах якої екологічна ефективність безпосередньо впливає на конкурентоспроможність країн та бізнесу. Інвестиційна політика дедалі більше орієнтується на принципи екологічної та соціальної відповідальності. Активного розвитку набувають механізми сталого фінансування, екологічного інвестування, «зелених» облігацій та підтримки інноваційних проєктів у сфері екологічної модернізації. У сучасній глобальній економіці фінансовий капітал концентрується в секторах, здатних забезпечувати довгострокову стійкість, технологічне оновлення та мінімізацію екологічних ризиків. Окремого значення набуває формування економічної резильєнтності, де глобальні кризи продемонстрували вразливість багатьох економічних систем до зовнішніх шоків, що актуалізувало необхідність розвитку адаптивних моделей управління. Сучасна економіка потребує диверсифікації виробництва, зміцнення внутрішнього інноваційного потенціалу, розвитку локальних виробничих систем та підвищення стратегічної автономності країн. У цих умовах стійкість економіки визначається її здатністю швидко реагувати на кризові процеси та забезпечувати стабільність функціонування ключових секторів [1; 3; 4].

Важливим імперативом сталого розвитку виступає трансформація енергетичної системи. Так, енергетичні кризи та нестабільність світових ресурсних ринків посилюють потребу у розвитку альтернативної енергетики та енергоефективних технологій. Перехід до екологічно безпечних джерел енергії стає не лише інструментом скорочення викидів, а й чинником економічної безпеки та геоекономічної стабільності. У сучасних умовах країни, які активно інвестують у розвиток енергетичної незалежності та інноваційної енергетики, формують нові стратегічні переваги у глобальному середовищі. Вагомого значення набуває людський капітал як основа сучасної економіки. Глобальна нестабільність формує потребу у нових професійних компетентностях, здатності до швидкої адаптації, інноваційного мислення та цифрової мобільності. Освітні системи поступово трансформуються відповідно до потреб економіки знань, орієнтуючись на розвиток міждисциплінарних компетентностей, цифрових навичок та культури безперервного навчання. Таким чином, людський капітал визначає рівень інноваційної спроможності держави та її здатність забезпечувати

довгострокове економічне зростання.

Для України імперативи сталого розвитку мають стратегічне значення в умовах післявоєнного відновлення та європейської інтеграції. Формування нової моделі економічного розвитку повинно базуватися на інноваційній модернізації, цифровізації, розвитку екологічно орієнтованих виробництв та інтеграції до європейського економічного простору. Особливу роль у цьому процесі можуть відігравати високотехнологічні галузі, відновлювана енергетика та інноваційні кластери, здатні забезпечити структурне оновлення економіки та зміцнення її конкурентних позицій [4; 5].

Таким чином, імперативи сталого розвитку в умовах глобальної економічної нестабільності формують нову парадигму світового господарства, у межах якої економічне зростання повинно ґрунтуватися на інноваційності, екологічній відповідальності, технологічній модернізації та соціальній стійкості. Сучасна економіка потребує переходу до моделей розвитку, здатних забезпечувати не лише короткострокову ефективність, а й довгострокову стабільність у середовищі постійних глобальних трансформацій. Для України реалізація принципів сталого розвитку є ключовою умовою економічної модернізації, зміцнення економічної безпеки та інтеграції до сучасного європейського простору.

Література

1. Буряк, Ю. О. (2025). Економічна детермінанта сталого розвитку країн-членів Європейського Союзу в умовах глобальної економічної нестабільності. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : Економічні науки, № 2(2), С. 9-20.
2. Михайловський, В. І. (2016). Теоретико-методичні аспекти управління сталим економічним розвитком підприємств в умовах фінансово-економічної нестабільності. *Науковий вісник НЛТУ України*, Вип. 26.6, С. 26-32.
3. Пузирьова, П. В., & Садовський, Є. П. (2024). Цифровізація як стратегічний напрям формування інноваційних кластерів в умовах сталого розвитку. *Проблеми інтеграції освіти, науки та бізнесу в умовах глобалізації : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 4 жовтня 2024 року. Київ : КНУТД, 2024. С. 59-60.
4. Халіляєва, О. В., Головач, С. І., & Пузирьова, П. В. (2024). Формування та розвиток соціально-економічного потенціалу в умовах сталого розвитку. *Сучасні проблеми менеджменту : матеріали XX Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Київ, 25 жовтня 2024 року. Київ : НАУ, 2024. С. 441-442.
5. Lisniak, S. I., & Puzyrova, P. V. (2024). Transparency of the investment potential of the Ukrainian economy in the context of sustainable development. *Журнал стратегічних економічних досліджень*, № 4 (21), С. 120-130.